

BÜYÜK VE ORTA BOY İŞLETMELER İÇİN FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ (BOBİ FRS) BÜYÜK VE ORTA BOY İŞLETMELERE UYGUNLUĞU ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A Study On The Suitability Of Financial Reporting Standard For Large And Medium Size Enterprises (BOBİ FRS) To Large And Medium Size Enterprises

Öğr. Gör. Ahmet KURT

Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Biga Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Çanakkale/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2430-3252>

ÖZET

Tüm ülkeler tarafından ortak paydada buluşup muhasebenin rahatlıkla uygulanabilmesi amacıyla Uluslararası Muhasebe Standartları ve Finansal Raporlama Standartları (UFRS) oluşturulmuş ve UFRS'ye işlevsellik katarak, Büyük ve Orta Büyüklükte İşletmelerin (BOBİ) ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla 29 Temmuz 2017 tarihli Resmi Gazete ile BOBİ'ler için farklı bir muhasebe standardı (BOBİ FRS) çıkarılmıştır. Faaliyetteki işletmelerin çok büyük kısmının KOBİ'lerden oluştuğu ülkemizde özellikle BOBİ'lerin BOBİ FRS'leri uygulama noktasında hazır olup olmadıkları, araştırılabilir bir konu olarak görülmektedir. Dolayısıyla bu araştırmada; Büyük Ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standartlarının, Büyük ve Orta Büyüklükte İşletmeler tarafından bilinirliğinin ve uygunluğunun, BOBİ'lere sağlayacağı faydaların ve Büyük ve Orta Büyüklükte İşletmeler tarafından algılanan sakıncalarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası'na kayıtlı KOBİ'ler içerisinde Büyük ve Orta Büyüklükte İşletmeler statüsüne dahil olan işletmeler oluşturmaktadır. İşletmelerden toplanan veriler yüz yüze görüşme, e-posta ve faks gönderimi gibi yöntemler kullanılarak anket formları aracılığıyla elde edilmiş olup, toplanan verilerin analiz edilmesi sırasında çeşitli programlar kullanılarak; güvenilirlik analizleri ve tanımlayıcı analizler yapılmış ve ifadelerin ortalamaları alınarak sonuçlar yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: BOBİ FRS, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları, KOBİ TFRS

ABSTRACT

International Accounting Standards and Financial Reporting Standards (IFRS) have been established for meeting common denominator by all countries and for the easy implementation of accounting, and by adding functionality to IFRS, for the Official Gazette and SMEs dated July 29, 2017 to meet the needs of Large and Medium Sized Enterprises (SMEs). a different accounting standard (BOBİ FRS) was issued. In our country, where most of the enterprises in operation are made up of SMEs, it is seen as a researchable subject whether or not SMEs are ready at the point of application of SME FRS. Therefore, in this research; It is aimed to determine the awareness and suitability of the SME FRS by the SMEs, the benefits it will provide to the SMEs and the drawbacks perceived by the SMEs. The universe of the research consists of SMEs registered in Çanakkale Chamber of Commerce and Industry, which are included in the status of SME. The data collected from businesses were obtained through questionnaire forms using methods such as face-to-face interview, e-mail and fax, and by using various programs during the analysis of the collected data; reliability analyzes and descriptive analyzes were done and the results were interpreted by averaging the expressions.

Key Words: BOBİ FRS, International Financial Reporting Standards, SME TFRS

1. GİRİŞ

Globalleşen dünyada, rekabet avantajı sağlamak isteyen işletmelerin çeşitli ülkelerde faaliyet göstermesiyle birlikte ülkeler arası sermaye hareketlerinin sürekli geliştiği görülmektedir. Ülkeden ülkeye farklı muhasebe işleyişleri olduğu düşünüldüğünde işletmelerin faaliyette buldukları ülkelerin muhasebe kuralları hakkında bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bu da özellikle raporlama noktasında birbirinden oldukça farklılaşan uygulamaları ortadan kaldırıp tüm ülkeler tarafından ortak bir muhasebe dili kullanılması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır.

Ülkemizde de uluslararası piyasada kabul gören muhasebe standartlarına uyum sağlanması ve bu perspektifte bir Türkiye Muhasebe Standartları'nın amaçlanması ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu

(TMSK) kurulmuştur. Günümüzde bu kurum yerini Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'na (KGK) devretmiş ve Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) tarafından çıkarılan Uluslararası Finansal Raporlama Sistemi (UFRS) referans alınarak çalışmalarını devam ettirmektedir (Gökğöz, 2012: 244). Bu bakımdan UFRS'nin uygulanabilirliğini arttırarak küçük ve orta büyüklükteki işletmelerde (KOBİ) uygulanabilmesi adına KGK tarafından 1 Kasım 2010 tarihinde KOBİ muhasebe standartları (KOBİ TFRS) (IFRS for SMEs) oluşturularak yayınlanmıştır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile farklı işletme büyüklükleri ve faaliyet gösterilen sektörlere ait birtakım standartları ve buna bağlı olarak yapılacak düzenlemeleri belirleme noktasında yetkili kurum olarak belirlenen KGK, KOBİ TFRS ile 2013 hesap dönemi itibariyle bağımsız denetime tabi olacak tüm şirketlerin TFRS uygulamalarına tabi olacağını belirtmiştir. KGK tarafından ilerleyen zamanlarda bağımsız denetimin kapsamı genişletilmiş olup bu değişiklik sebebiyle de TFRS'yi uygulayacak işletme sayısının artacağı ve bunun da maliyetleri oldukça yukarı çekeceği öngörülmüştür. Bu sebeple KGK, TFRS'yi uygulayacak olan işletmeleri Kamu Yararının İlgilendiren Kuruluşlar (KAYİK) ile sınırlandırmıştır. KGK'nın almış olduğu bu karar, 26/08/2014 tarihli ve 29100 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve böylece KAYİK'lere TMS/TFRS'ye uygun olarak mali tablo hazırlanması zorunluluğu getirilmiştir (Otlu ve Güdelci 2019: 1118; <http://www.kgk.gov.tr>; Ataman ve Cavlak, 2017:154).

Alınan bu kararla bağımsız denetime tabi olup KAYİK kapsamına girmeyen yani TMS/TFRS hükümlerini uygulama zorunluluğu bulunmayan işletmelerin Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne (MSUGT) göre mali tablolarını düzenlemeleri esas alınmıştır. Fakat özellikle temel muhasebe esaslarının uygulanması esnasında yaşanan birtakım olumsuzluklar KGK'yi yeni düzenlemeler yapmaya itmiş ve öncelikle 2014 yılında uygulanan MSUGT'ye ilave olarak "TMS'leri Uygulamayan Şirketlerin Finansal Tablolarının Hazırlanmasında Uygulanacak İlave Hususlar" adlı duyuru yayımlanmıştır. Duyuru ile bağımsız denetime tabi olup TMS/TFRS uygulamayan işletmelerin uyacakları mevzuatlara birtakım eklemeler yapılmıştır. Bu düzenlemenin ardından KGK tarafından tüm iş ve bilim dünyasının da katılımıyla yerel finansal raporlama çerçevesi (YFRÇ) ismiyle bir komisyon oluşturulmuş ve bu komisyonun da görüşlerinin alınmasıyla birlikte KGK tarafından "Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı isimli tebliğ" ve Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS), 29 Temmuz 2017 tarihli Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (<http://www.kgk.gov.tr>, Doğan 2017: 772, Mozeikçi ve Şahinoğlu 2018: 39-41).

Tüm bu getirilen düzenlemelerin ardından hangi işletmelerin denetime tabi olduğu, hangi işletmelerin TFRS'ye, hangi işletmelerin BOBİ FRS'ye veya MSUGT'ye göre mali tablolarını hazırlaması gerektiğiyle ilgili bilgiler aşağıdaki gibi özetlenebilmektedir:

Tablo 1: TFRS, BOBİ FRS VE MSUGT'ye Tabi Olan İşlemelerin Sınıflandırılması

İŞLETME TÜRÜ	KRİTERLERİ	BAĞIMSIZ DENETİME TABİ OLMA DURUMU	TABİ OLDUĞU STANDART
KAYİK'ler	SPK, BDDK ve Hazine Müsteşarlığı'nın mevzuatlarına tabi olan aşağıdaki işletmeler: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Halka açık şirketler, ✓ Bankalar, ✓ Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri, ✓ Faktöring şirketleri, ✓ Finansman şirketleri, ✓ Finansal kiralama şirketleri, ✓ Varlık yönetim şirketleri, ✓ Emeklilik fonları, ✓ 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda tanımlanmış olan ihraççılar ve sermaye piyasası kurumları, ✓ Faaliyet alanları, işlem hacimleri, istihdam ettikleri çalışan sayısı ve benzeri ölçütlere göre önemli ölçüde kamuoyunu ilgilendirdiği için Kurum tarafından bu kapsamda değerlendirilen kuruluşlar. 	Bağımsız denetime tabidir.	TFRS

Büyük İşletmeler	Aşağıdaki üç ölçütten en az ikisini art arda iki raporlama döneminde aşan işletmeler: a) Aktif toplamı 75 milyon ve üstü Türk Lirası. b) Yıllık net satış hasılatı 150 milyon ve üstü Türk Lirası. c) Ortalama çalışan sayısı 250 ve üstü.	Bağımsız denetime tabidir.	BOBİ FRS
Orta Büyüklükte İşletmeler	a) 175 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden b) yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 125 milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler	Bağımsız denetime tabidir.	BOBİ FRS
Küçük İşletmeler	a) 50 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden b) yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 25 milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler.	Bağımsız denetime tabi değildir.	MSUGT
Mikro İşletmeler	a) 10 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden b) yıllık net satış hasılatı veya mali bilançodan herhangi biri 3 milyon TL aşmayan işletmeler.	Bağımsız denetime tabi değildir.	MSUGT

Kaynak: (<https://www.kosgeb.gov.tr/>, <https://www.kgk.gov.tr/>, Kırkık ve diğerleri 2019: 63)

Tablo 1’de de sıralandığı üzere, TFRS, BOBİ FRS veya MSUGT’ye uygun olarak mali tablolarını düzenleyecek olan işletmeler açıkça ortaya konmuştur. Buna göre KAYİK’lerin SPK, BDDK ve Hazine Müsteşarlığı’nın mevzuatlarına tabi olan işletmelerden oluştuğu ve TFRS’ye göre mali tablolarını sundukları görülmektedir. KGK tarafından çalışan sayısı, aktif toplamı, net yıllık satış hasılatı gibi kriterler gözetilerek yapılan sınıflandırmada ise, verilen kriterlerin (Aktif büyüklüğü 35 milyon TL ve üstü, yıllık satış hasılatı 70 milyon TL ve üstü, çalışan sayısı ise en az 175 kişi) en az ikisini art arda iki raporlama döneminde aşan işletmelerin denetime tabi olduğu, büyük ve orta büyüklükte işletmeler olarak sınıflandırıldığı görülmekte ve bu işletmelerin BOBİ FRS’yi uygulaması beklenmektedir. Ayrıca yine Tablo 1’de bağımsız denetime tabi olmayıp çalışan sayısı ve yıllık net satış tutarı kriterlerine göre küçük ve mikro işletme olarak sınıflandırılan işletme türlerinin MSUGT’ye uygun olarak raporlamalarını yapmaları gerektiği vurgulanmaktadır.

KGK’ya göre BOBİ FRS’ler 27 bölüm, 9 Ek ve finansal tablo formatlarından oluşmaktadır. BOBİ FRS’lere ait temel özellikler ise şu şekilde sıralanmıştır (<https://www.kgk.gov.tr/>):

- 27 bölümden oluşmaktadır. İşletmelerin genel olarak karşılaşılabileceği tüm muhasebe işlemlerine ilişkin muhasebe esaslarını belirlemektedir. Bu yönüyle başka bir standart setine ihtiyaç duyulmadan finansal tabloların hazırlanmasına imkân vermektedir.
- Kabul edilebilir bir finansal raporlama çerçevesinin gerektirdiği tüm özellikleri taşımaktadır.
- Uluslararası muhasebe ve finansal raporlama uygulamalarıyla ve AB düzenlemeleriyle uyumludur.
- AB Muhasebe Direktifindeki “önce küçükleri düşün” yaklaşımına da uygun olarak, orta büyüklükteki işletmeler için genel olarak maliyet esaslı bir finansal raporlama öngörülmüş; büyük işletmelere yönelik ise ilâve yükümlülükler getirilmiştir.
- Ekinde münferit ve konsolide finansal tablo örneklerine yer verilmiştir.
- Ekinde ayrıca Terimler Sözlüğüne yer verilmiştir.
- Konular sade ve anlaşılabilir bir dille kaleme alınmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

KGK tarafından 29/03/2018 tarihinde çıkarılan karar ile güncellenen ve aktifleri 35 milyon TL, yıllık net satış hasılatı 70 milyon TL ve çalışan sayısı en az 175 kişi olan işletmelerin belirtilen üç ölçütten en az ikisini üst üste iki hesap dönemi karşılaması durumunda bağımsız denetime tabi olacakları belirtilmiştir. Bağımsız denetime tabi olan fakat TMS / TFRS ‘leri uygulamayan bu işletmelerin mali tablolarını düzenlemeleri için ise Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) çıkarılmıştır.

Hem dünyada hem de Türkiye’de ekonomik hayatta önemli yer tutan KOBİ’lere verilen önemin giderek artmasıyla birlikte öncelikle ilk olarak düzenlenen KOBİ TFRS ve ardından yayımlanan BOBİ FRS

temelinde, standartların benimsenmesi, KOBİ'lere uygunluğu, KOBİ'lere sağladığı faydalar, meslek mensuplarının KOBİ TFRS ve BOBİ FRS gibi standartlar hakkında görüşleri vb. konulara ait hem ulusal hem uluslararası alanda yapılan bazı çalışmalar şu şekilde özetlenmiştir:

Joshi ve Ramadhan (2002)'in Bahreyn'de faaliyet gösteren 85 adet KOBİ üzerinde yaptıkları araştırmanın sonucunda; muhasebe çalışanlarının UFRS'lere ilişkin eğitime ihtiyaç duymalarına rağmen finansal tabloları UFRS'lere uygun biçimde hazırladıkları, sonucuna varılmıştır.

Albu ve diğerlerinin (2010) yaptıkları çalışmada KOBİ TFRS'lerin KOBİ'ler için olası avantajları sıralanmıştır. Çalışmada bu avantajların aksine ülkelerin birbirinden oldukça farklılaşan piyasası düzenlemeleri sebebiyle KOBİ TFRS uygulamalarında çeşitli sıkıntılar yaşanacağı öngörülmüştür.

Kırloğlu ve Şenol (2011) Marmara Bölgesi'nde faaliyet gösteren 363 KOBİ'den elde edilen verilerle yürüttükleri çalışmalarında, KOBİ'lerin BASEL II ve UFRS hakkındaki farkındalık düzeylerini ölçmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda KOBİ'lerin çoğunluğunun BASEL II ile ilgili bir çalışma yürütmediği ayrıca yine KOBİ'lerin çoğunluğunun UFRS hakkında bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Tüm bunlara ek olarak eğitim seviyesinin artmasıyla UFRS hakkında bilgi sahibi olma düzeylerinin doğru orantılı bir şekilde değiştiği sonucuna varılmıştır.

Bozdemir (2014) de yine KOBİ TFRS'lerle ilgili yaptığı çalışmada, bu standartların KOBİ'lere getireceği yararları ve uygulanması sırasında karşılaşılabilecek zorlukların tespitini yapmak amacıyla değerlendirmeler ve önerilerde bulunmuştur. Buna göre KOBİ TFRS'nin uygulanmasıyla birlikte KOBİ'lere karşılaştırılabilir bilgi sunması, mali tablolara olan güvenliliğin artması, finansman bulma kolaylığı gibi faydaların ortaya çıkması beklenmektedir. Bunun yanında KOBİ'lere mali yük getirmesi, vergi yasalarıyla uyum gibi çeşitli sorunların da ortaya çıkması çalışmanın sonuçları bakımından muhtemel görülmektedir.

Gençoğlu (2017) tarafından yapılan çalışmada ise BOBİ FRS ve TMS/TFRS karşılaştırılması yapılmış ve ilgili standartlara ait yönetmeliklerin tüm maddeleri tek tek karşılaştırılarak farklılıkları ortaya konmuştur. Çalışmada gayet sade ve akıcı bir dil ile hazırlandığı belirtilen BOBİ FRS'ler vasıtasıyla raporlama işleminin daha da teşvik edici bir hale getirileceği ve bu sayede denetim mekanizmasının daha da aktif olarak işleyeceği aktarılmıştır.

Ergi ve Güleç (2019), 283 adet muhasebe meslek mensubuna uyguladığı anket çalışmasından elde ettiği veriler ile BOBİ FRS'lere karşı görüş ve düşüncelerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Yürütülen çalışma ile katılımcıların büyük bir çoğunluğunun BOBİ FRS eğitimi almadığı ortaya çıkmış ve BOBİ FRS'ye yönelik özellikle akademik çalışmaların istenilen seviyede olmadığı aktarılmıştır. Buna ek olarak, katılımcıların BOBİ FRS ile muhasebe ve denetim mesleğine büyük katkı sağlayacağını düşündükleri sonucuna da varılmıştır.

Otlu ve Güdelci (2019) ise BOBİ FRS'lerin uygulanmaya başlanması ile birlikte ortaya çıkması muhtemel etkileri teorik bir bakış açısıyla incelemiştir. Araştırmaya göre işletmeler, BOBİ FRS'yi karmaşık yapıda olarak görmekteyken bu standartların uygulanmasıyla birlikte mali tabloların karşılaştırılabilirliğinin artacağını bunun da sermaye piyasalarının etkinliğine olumlu yönde etki edeceğini de belirtmişlerdir. Tüm bunlara ek olarak da araştırmanın sonuç kısmında karşı karşıya kalılabilecek zorlukların üstesinden gelmek noktasında yazarlar tarafından birtakım çözüm önerilerine de yer verilmiştir.

3. YÖNTEM, ANALİZ VE BULGULAR

Literatür taraması kısmında da görüleceği üzere BOBİ FRS'ler ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında BOBİ FRS'lerin algılanma düzeyi, uygulanabilirliği vb. konuların çoğunlukla meslek mensuplarının penceresinden bakılarak irdelendiği görülmektedir. Fakat özellikle işletmeleri derinden etkileyecek olan bu standartlara işletmelerin bakış açısıyla bakılmadığı ve işletmelerin görüşlerine yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu bakımdan düzenlenen araştırmanın temel amacı, henüz yeni bir standart olan ve yeni yeni kullanılmaya başlanan BOBİ FRS'lerin işletmelere uygulanabilirliğine ilişkin BOBİ'ler açısından tespit ve değerlendirmeler yapmaktır.

Bu doğrultuda yapılan araştırmada verilerin objektif bir biçimde elde edilebilmesi ve bu verilerin birtakım istatistiksel analiz teknikleri ile analiz edilebilmesi amacıyla anket yöntemi uygulanmıştır. Anketlerin cevaplanabilmesi adına bazı işletmelerle yüz yüze görüşmeler yapılmış, bazılarında ise e-posta ve faks gönderimleri sağlanarak geri dönüş alınmaya çalışılmıştır.

Bu doğrultuda hazırlanan araştırma, Nisan 2019 itibarıyla Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası'na üye BOBİ'ler üzerinde yapılmıştır. Araştırmaya katılacak olan işletmeleri belirlemek adına Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası ile iletişime geçilmiş ve KOBİ niteliğindeki işletmelerin bilgilerinin yer aldığı listeye ulaşılmıştır. Bu liste üzerinden BOBİ niteliğinde olan işletmeler belirlenerek rastgele seçilen 50 adet işletmeye anket formu uygulanmıştır. 4 soru formunun değerlendirmeye uygun olmadığı tespit edilmiş olup 46 anket üzerinden gerekli analizler yapılmıştır.

Anket içerisinde yer alan “BOBİ'lerin UFRS İle İlgili Görüşleri, BOBİ'lerin BOBİ FRS İle İlgili Görüşleri” için Hasanoğlu ve diğerleri (2012)'nin yaptığı çalışmadan yararlanılmıştır. Buna ek olarak kullanılan ifadeler “UFRS İle İlgili Görüşler” (5 soru) ve “BOBİ FRS İle İlgili Görüşlerden” (13 soru) olmak üzere 18 sorudan oluşmaktadır.

Soru formu içerisinde yer alan “BOBİ FRS'nin Sakıncalarına Yönelik Görüşler, “BOBİ FRS'nin Sağlayacağı Faydalara Yönelik Görüşler”, “BOBİ FRS'lerin Uygulanabilirliğine Yönelik Görüşler” için Özkan ve Özşahin (2012)'in KOBİ'lere yönelik yaptığı çalışmadan esinlenilmiş ve sorular BOBİ'lere uygun hale dönüştürülmüştür. Ayrıca kullanılan bu çalışmada kullanılan ifadeler “BOBİ FRS'nin Sorunları” (4 soru), “BOBİ FRS'nin Faydalarını” (10 soru) ve “BOBİ FRS'nin Uygunluğunu” (5 soru) içeren 19 sorudan oluşmaktadır.

Anketin son kısmında ise soruları yanıtlayan katılımcıların cinsiyetleri, dahil oldukları yaş aralıkları, mevcut eğitim düzeyleri gibi hususları ortaya çıkarmaya yönelik ifadeler yöneltilmiş olup işletmelere faaliyet süreleri, çalıştırdığı personel sayıları ve yıllık satış hasılatlarının yer aldığı sorular da sorulmuştur.

Ayrıca anketlerin cevaplandırılmasında 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır. BOBİ'lerin BOBİ FRS'lere ilişkin genel değerlendirmelerini ortaya koymak amacıyla değerlendirmeler; “1 = kesinlikle katılmıyorum, 2 = katılmıyorum, 3 = kararsızım, 4 = katılıyorum, 5 = kesinlikle katılıyorum” şeklinde belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında soruları yanıtlayan katılımcıların cinsiyetleri, dahil oldukları yaş aralıkları, mevcut eğitim düzeylerine ait demografik özellikler Tablo 2'de sunulmuştur:

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Frekans	(%)	Yaş	Frekans	(%)	Eğitim	Frekans	(%)
Kadın	4	8,7	18-25	1	2,2	İlköğretim	1	2,2
Erkek	42	91,3	26-30	12	26,1	Lise	16	34,8
Toplam	46	100	31-35	9	19,6	Önlisans	5	10,9
			36-40	15	32,6	Lisans	17	37,0
			41-45	4	8,7	Lisansüstü	7	15,2
			46-50	2	4,3	Toplam	46	100
			51 ve üzeri	3	6,5			
			Toplam	46	100			

Araştırma kapsamında soruları yanıtlayan katılımcıların çalıştıkları KOBİ'lerin faaliyet süreleri, çalıştırdığı personel sayıları, yıllık satış hasılatları ve aktif büyüklüklerine ait veriler aşağıda Tablo 3'de aktarılmıştır:

Tablo 3: Araştırmaya Katılan BOBİ'lerin Özellikleri

Faaliyet Yılı	Frekans	(%)	Çalışan Sayısı	Frekans	(%)	Ciro (Yıllık)	Frekans	(%)
0-2	6	13,0	0-175	33	71,7	0-70 Milyon TL	25	54,3
3-5	9	19,6	175-250	11	23,9	70-150 Milyon TL	19	41,3
6-10	14	30,4	250 ve üstü	1	2,2	150 Milyon TL ve üzeri	2	4,3
11 yıl ve üzeri	17	37,0	Toplam	46	100	Toplam	46	100
Toplam	46	100,0						

Aktif toplamı (Yıllık)	Frekans	(%)
0-35 Milyon TL	30	65,2
35-75 Milyon TL	14	30,4
75 Milyon TL ve üzeri	1	2,2
Toplam	46	100

BOBİ'lerin Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (UFRS) yönelik ilgili ifadelerle verdikleri cevapların ortalamalarına, standart sapmalarına ve güvenilirlik analizi yapılan ifadelerin Cronbach Alpha (α) katsayılarına Tablo 4'de yer verilmiştir.

Tablo 4: BOBİ'lerin UFRS İle İlgili Görüşlerine İlişkin Ortalamalar ve Cronbach Alpha (α) Katsayısı

BOBİ'lerin UFRS İle İlgili Görüşleri	Ort.	Std. Sapma	α
UFRS'lere ait standart yorumlamalarını sıklıkla takip ediyorum.	2,8478	1,11490	,509
UFRS, muhasebeye ait uygulamaları ve muhasebecilik mesleğini olumlu yönde etkilemektedir.	3,2391	1,17728	
UFRS, işletmelerin uluslararası piyasalara uyum sürecini kısıltacaktır.	3,3261	,99005	
UFRS'ye uygun şekilde düzenlenen ulusal muhasebe standartlarının uygulanması, ülkemize önemli faydalar sağlayacaktır.	3,5448	1,04673	
UFRS'ye uygun şekilde düzenlenen ulusal muhasebe standartlarının uygulanması, işletme sahiplerine önemli faydalar sağlayacaktır	3,6348	,98098	

KOBİ'lerin KOBİ TFRS ile ilgili ifadelerine verdikleri cevapların ortalamalarına, standart sapmalarına ve güvenilirlik analizi yapılan ifadelerin Cronbach Alpha (α) katsayıları Tablo 5'de aktarılmıştır.

Tablo 5: BOBİ'lerin BOBİ FRS İle İlgili Görüşlerine İlişkin Ortalamalar ve Cronbach Alpha (α) Katsayısı

BOBİ'lerin BOBİ FRS İle İlgili Görüşleri	Ort.	Std. Sapma	α
Meslek mensuplarının BOBİ FRS'lere kısa sürede uyum göstereceği düşünülmektedir.	3,4565	1,10969	,776
BOBİ FRS'ye geçişte hızlı davranılmamaktadır.	3,2391	1,07878	
BOBİ FRS'ye geçiş ile birlikte kaliteli ve karşılaştırılabilir bilgiler üretileceği düşünülmektedir.	3,8043	,90969	
Fayda/maliyet analizi açısından bakıldığında BOBİ FRS'ye geçilmesi sonucu işletmelerin kapsamlı bir değişikliğe gitmesi yanlış olarak görülmektedir.	2,9435	1,19176	
BOBİ FRS'nin yürürlüğe girmesiyle işletmelerin ulusal ve uluslararası piyasalardan fon bulmaları daha da kolaylaşmaktadır.	3,6739	1,09655	
BOBİ FRS'ye uygun biçimde düzenlenen mali raporların işletmeye ait gerçek riskleri ortaya çıkarma ihtimali sebebiyle şirket yöneticilerinin bu riskleri önceden algılayıp buna göre önlemler alma noktasında çalışmalar yürütmesi muhtemeldir.	3,8261	1,01772	
BOBİ FRS'ye uygun biçimde düzenlenen mali raporların işletmeye ait performans ölçümünde iyi bir ölçüt olacağı görülmektedir.	3,6522	1,05867	
BOBİ FRS'ye uygun biçimde düzenlenen mali raporlar sayesinde BOBİ'lerin aynı sektörde faaliyet gösteren işletmelerle karşılaştırılabilir bilgiye sahip olması mümkündür.	3,8913	,87504	
BOBİ FRS ile birlikte denetim mekanizmasının daha etkin biçimde işlediği görülmektedir.	4,1304	,88465	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte meslek mensuplarının iş yükü artmaktadır.	3,5435	1,08948	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte iş yüklerinin artmasına paralel olarak meslek mensuplarının kazançları da artmaktadır.	3,6739	,99005	
BOBİ FRS'ye uygun biçimde düzenlenen mali raporların meslek mensuplarının mesleki tatminini de arttırmaktadır.	3,7391	,82825	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte etik, ahlak gibi kavramlara verilen önem da artmaktadır.	3,6304	1,01890	

BOBİ'lerin BOBİ FRS'nin uygulamaya girmesiyle sağladıkları faydalara yönelik ifadelerine verdikleri cevapların ortalamalarına, standart sapmalarına ve güvenilirlik analizi yapılan ifadelerin Cronbach Alpha (α) katsayılarına Tablo 6'de yer verilmiştir.

Tablo 6: BOBİ'lerin BOBİ TFRS'nin Faydalarına Yönelik Görüşleri

BOBİ'lerin BOBİ FRS'nin Sağladığı Faydalara Yönelik Görüşleri	Ort.	Std. Sapma	α
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; işletmeler daha şeffaf raporlama yapmaktadır.	3,9783	,90650	,807
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; finansal tablolar karşılaştırılabilir hale gelmektedir.	3,8696	,83290	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; muhasebede dil birliği sağlanmıştır.	3,8261	1,10160	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; mali tabloların güvenilirliği artmaktadır.	3,9783	,82970	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; muhasebe bilgi kullanıcıları daha çok bilgiye ulaşmaktadır.	4,0870	,78390	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; muhasebe mesleğinin önemi daha da artmaktadır.	4,0217	,97728	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; işletme sahip ve ortaklarının daha doğru karar vermesi mümkün hale gelmektedir.	3,8478	,86839	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; vergi denetimi daha kolay hale gelmiştir.	4,1739	,87697	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; işletme dışı ilgililerin daha doğru karar vermesi mümkün hale gelmektedir.	3,6957	1,05134	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; işletmelerdeki hilelerin azalacağı öngörülmektedir	3,8478	,78789	

BOBİ'lerin BOBİ FRS'nin uygulamaya girmesiyle birlikte sorun teşkil edebilecek durumlara ait ifadelerle verdikleri cevapların ortalamalarına, standart sapmalarına ve güvenilirlik analizi yapılan ifadelerin Cronbach Alpha (α) katsayılarına Tablo 7'de yer verilmiştir.

Tablo 7: BOBİ'lerin BOBİ FRS'nin Sorunlarına Yönelik Görüşleri

BOBİ'lerin BOBİ FRS'nin Sorunlarına Yönelik Görüşleri	Ort.	Std. Sapma	α
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; muhasebe departmanının iş yükü artmaktadır.	3,6186	1,20483	,691
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; muhasebe alanında çok fazla değişiklikler görülmüştür.	3,5254	1,07586	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; meslek mensuplarının inisiyatifi de kısıtlanmıştır.	3,4576	1,09110	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; muhasebe maliyetlerinin arttığı görülmektedir.	3,6949	1,05010	
BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; işletme sahip ve yöneticilerinin keyfi davranması muhtemel hale gelmektedir	2,9130	1,34703	

BOBİ FRS'lerin işletmeler tarafından doğru ve başarılı bir biçimde uygulanabilirliğini ölçmeye yönelik olarak oluşturulan ifadelerle işletmelerin vermiş oldukları cevapların ortalamalarına, standart sapmalarına ve güvenilirlik analizi yapılan ifadelerin Cronbach Alpha (α) katsayılarına Tablo 8'de yer verilmiştir.

Tablo 8: BOBİ'lerin BOBİ FRS'lerin Uygulanabilirliğine Yönelik Görüşleri

Uygulama İfadeler	Ort.	Std. Sapma	α
Meslek mensuplarının BOBİ FRS'yi ancak uygulayarak öğrenebilmesi mümkündür.	3,5000	1,14988	,544
BOBİ FRS'nin doğru bir biçimde uygulanabilmesi için yazılıma ihtiyaç vardır.	3,7609	,82151	
Vergi mevzuatı ile desteklenmedikçe BOBİ FRS'nin uygulanması kolay olmayacaktır.	3,5652	1,00338	
BOBİ TFRS'nin daha doğru biçimde uygulanabilmesi adına teorik eğitimler verilmelidir.	3,8913	1,07968	
Meslek mensupları BOBİ TFRS'yi kısa vadede ve sorunsuz biçimde uygulayabileceklerdir.	3,1304	1,30994	
BOBİ FRS konusunda meslek mensuplarının yeterli eğitimleri mevcuttur.	2,7826	1,29808	

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Dünya ticaretinin küreselleşmesi sonucu artan rekabet, işletmeleri birden çok ülkede faaliyet göstermeye itmiş bu da ortak bir dille hazırlanmış bir finansal raporlama ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu ihtiyacı karşılamak amacıyla özellikle dünya genelindeki işletmelerin büyük çoğunluğunun içerisinde yer aldığı ve yine toplam istihdamın çok büyük bir kısmının yerine getirildiği KOBİ'lerin uluslararası alanda uygulanabilir bir muhasebe standardına kavuşmalarını sağlamak amacıyla ülkemizde de çalışmalar yürütülmüştür. Bu noktada KGK tarafından 29 Temmuz 2017 tarihinde "Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı isimli tebliğ" ve Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) yürürlüğe girmiş ve 01/01/2018 tarihi itibarıyla bağımsız denetime tabi olup KAYİK dışında kalan ve TMS/TFRS hükümlerini uygulamayan işletmelerin BOBİ FRS'lere göre mali tablolarını düzenlemeleri zorunlu tutulmuştur. KAYİK olarak sınıflandırılmayan ve bağımsız denetim dışında kalan küçük ve mikro işletmelerin ise MSUGT'ye göre defterlerini tutmaları ve mali raporlarını düzenlemeleri gerekmektedir. Bu bakımdan ülkemizdeki işletmelerin büyük bir bölümünü oluşturan BOBİ'lerin bu standartları uygulamaları durumunda elde edecekleri birtakım faydaların yanında bazı zorluklar ve sorunlarla da karşı karşıya kalmaları gayet doğal görülmektedir. Dolayısıyla bu çalışma BOBİ FRS'nin esas uygulanma alanı olan BOBİ'ler tarafından nasıl karşılandığını ortaya koyma düşüncesiyle Çanakkale'de faaliyette bulunan ve BOBİ statüsünde olan işletmeler üzerinde yürütülmüş ve şu sonuçlara varılmıştır:

- ✓ BOBİ'lere göre UFRS'lerin uygulanmasıyla birlikte muhasebe mesleğinin gelişimine olumlu katkılar sağlanmakta, işletmelerin uluslararası piyasalara uyumu kolaylaşmakta, ve bu sayede ülkemize ve işletme sahiplerine önemli faydalar sağlanmaktadır.
- ✓ BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte denetim mekanizmasının daha etkin işlediği görüşüne katılım oldukça yüksek olmuştur. BOBİ'ler denetim mekanizmasının etkin işlemeye başlamasıyla daha doğru ve kaliteli bilgi üretileceğini düşünmekte, bu sayede yöneticilerin riskleri daha iyi kontrol edeceklerini, BOBİ'lerin performansını ölçmekte daha başarılı olacaklarını ve bu sayede kredi vb. olanaklardan daha çok yararlanacaklarını ifade etmektedirler. Ayrıca fayda/maliyet analizi açısından bakıldığında BOBİ FRS'ye geçilmesi sonucu işletmelerin kapsamlı bir değişikliğe gitmesi yanlış olarak görülmektedir, düşüncesi ise çoğunlukla BOBİ'ler tarafından kabul görmemiş; bu da BOBİ'lerin BOBİ FRS'ye geçişi desteklediklerini ortaya koymuştur.

- ✓ BOBİ FRS'nin uygulamaya girmesiyle BOBİ'ler; muhasebe mesleğinin öneminin arttığını, vergi denetimlerinin kolaylaştığını ve bunlarla bağlantılı olarak işletmelerde ortaya çıkması muhtemel hilelerin engelleneceği görüşünde birleşmişlerdir. Ayrıca bu standartların uygulanmasıyla birlikte muhasebede ortak bir dil birliği sağlandığı, işletmelerin daha şeffaf raporlamalar yaptıkları, işletme içi ve işletme dışı ilgililerin daha verimli karar verdikleri BOBİ'ler tarafından ifade edilmiştir.
- ✓ BOBİ'ler BOBİ FRS'nin uygulamaya girmesiyle birlikte geleneksel muhasebe uygulamalarında oldukça fazla değişikliklere gidildiğini ve meslek mensuplarının inisiyatif almalarının azaldığını düşünmektedirler. Bunun yanında BOBİ'ler, BOBİ FRS ile birlikte meslek mensuplarının iş yükünün gittikçe artış gösterdiğini ve buna bağlı olarak işletmelerin muhasebe maliyetlerinin de artacağını ifade etmişlerdir.
- ✓ Yine BOBİ'lerin büyük çoğunluğu meslek mensuplarının; kısa vadede BOBİ FRS'yi tam anlamıyla uygulamasının zor olduğunu belirterek BOBİ TFRS ile ilgili daha fazla teorik eğitim verilmesi gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

KOBİ'ler üzerinden gerçekleştirilen bu araştırmadan elde edilen bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde BOBİ FRS'lerin BOBİ'ler için uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Çünkü BOBİ'lere göre BOBİ FRS'nin uygulanmasıyla birlikte; muhasebe ve mali raporlama alanında olumlu gelişmelerin yaşandığı, denetim mekanizmasının çok daha iyi işleyip işletmelerdeki hilelerin azaltıldığı, fon, kredi vb. olanaklardan daha çok yararlanılmaya başlandığı görülmüştür. Fakat bunların yanında meslek mensupları standartlara kısa sürede uyum sağlayamadığı, standartlara yönelik eğitim çalışmalarının yetersiz kaldığı, meslek mensuplarının iş yükünü artmasıyla katlanılan muhasebe maliyetlerinin de yükseldiği ifade edilmekte ve standartlar ilgili çeşitli çekinceler aktarılmaktadır. Dolayısıyla standartlara geçiş konusunda hızlı davranılmaması, meslek mensuplarına daha fazla eğitim verilip iş yüklerinin azaltılması durumunda BOBİ FRS'lerin uygulama başarısının artması söz konusu olabilecektir.

BOBİ'ler üzerinde gerçekleştirilen bu çalışmanın devamı olarak araştırmacılara; BOBİ FRS'yi uygulayacak olan meslek mensupları üzerinden benzer çalışmalar yapılması, cinsiyet vb. demografik özelliklere göre standartlara bakışın farklılaşp farklılaşmadığı, işletmenin hukuki yapısı, çalışan sayısı vb. özelliklere göre BOBİ FRS'ye bakışın değerlendirilmesi, BOBİ FRS'nin uygulanmasından önce ve sonraki performans karşılaştırılarak BOBİ FRS'nin doğru biçimde uygulanıp uygulanmadığının ortaya konması gibi konular üzerinde durulması tavsiye edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Gökgöz, A. (2012). "KOBİ TFRS Çerçevesinde Stokların Muhasebeleştirilmesi", Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi, 14 (2): 243-258.
- Otlu, F. & Güdelci E. N. (2019). "Bobi Frs İle Ortaya Çıkması Muhtemel Etkilerin Teorik Boyutta Değerlendirilmesi", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(66): 1117-1125.
- Cavlak, H. & Ataman, B. (2017). "Büyük Ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (Bobi Frs) İle Tam Set Türkiye Muhasebe Ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının (Tms/Tfrs) Karşılaştırılması", Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(3): 153-168. DOI: 10.29106/fesa.348486
- Aktaş Mozeikçi, A. & Tüter Şahinoğlu, K. (2018). "Bobi Frs'nin Getirdiği Değişikliklerin Uygulayıcılar Tarafından Algılanma Düzeyi: Kırklareli İlinde Bir Araştırma", Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(2): 38-49.
- Doğan, A. (2017). "Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı ile TMS/TFRS Karşılaştırması", İşletme Araştırmaları Dergisi, 9 (4): 770-786.
- Kırkık, Ş.; Coşkun, S. & Coşkun, S. (2019). "Bobi FRS'nin Muhasebe Mesleğine Etkisinin Smmm'lerin Bakış Açuları Doğrultusunda Değerlendirilmesi: Manisa İlinde Bir Uygulama" Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi , 1(1):58-79.
- Joshi, P. & Sayel, R. (2002). "The Adoption of International Accounting Standards by Small and Closely Held Companies: Evidence From Bahrain", The International Journal of Accounting, 37(4): 429- 440.

Albu, C.; Nicolae. A. & Nadia Fekete, S. (2010) “The Context Of The Possible IFRS For SMEs Implementation In Romania: An Exploratory Study”, Accounting and Management Information Systems, 9(1):45 –71.

Kırhoğlu, H. & Aydın, Ő. (2011). “KOBİ’lerde UFRS ve BASEL II Dúzenlemelerinin Farkındalığının Araştırılması: Dođu Marmara Órneđi”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 52: 25–46.

Bozdemir, E. (2014). “KOBİ’LER İçin Túrkiye Finansal Raporlama Standardının Uygulama Súrucine İlişkin Tespit Ve Değerlendirmeler”, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 12: 85–108.

Gücenme, Ü. (2017). “Temel Konularda BOBİ FRS ve TMS/TFRS Karşılaştırması”, Muhasebe ve Finansman Dergisi , (76):1-24. DOI: 10.25095/mufad.400056

Ergi, Ő. & Güleç, Ó. (2019). Büyük Ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS): Muhasebe Uygulayıcılarına Yönelik Bir Araştırma. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(2):377-399. DOI: 10.17218/hititsosbil.609837.

Hacıhasanoğlu, T.; Karaca, N. & Demirci, Ő. (2012), “KOBİ’ler İçin TFRS’nin Getirdiği Yenilikler ve Uygulanabilirliği Üzerine Ankara İlinde Bir Araştırma”, World Of IFRS-UFRS Dúnyası Dergisi, Aralık, <http://dergi.mumeyek.org/pdfler/33017.pdf>.

Ózkan, A. & Filiz, Ó. (2012). “Muhasebe Meslek Mensuplarının KOBİ Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Görüşlerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma”, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 12(37): 47-68.

İNTERNET KAYNAKLARI

Eriřim tarihi: 01.01.2020. <<http://www.kgk.gov.tr>>

Eriřim tarihi: 01.01.2020. <<https://www.kosgeb.gov.tr/>>

